

**USTROJ
HRVATSKE
DRŽAVE**

REPUBLIKA HRVATSKA

ZAKONODAVNA
VLAST

SABOR

IZVRŠNA
VLAST

PREDSJEDNIK

VLADA

SUDSKA VLAST

USTAVNI
SUD

VRHOVNI SUD

IMAMO
HRVATSKU

BOŽIĆNI USTAV

22. 12. 1990.

ŽUPANIJSKI
SUDOVI

VISOKI
TRGOVAČKI
SUD

VISOKI
PREKRŠAJNI
SUD

UPRAVNI
SUD

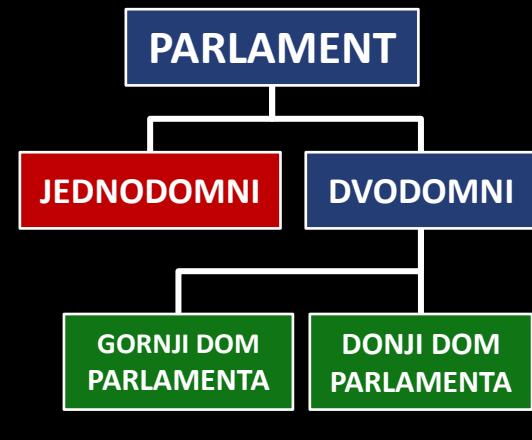
OPĆINSKI
SUDOVI

TRGOVAČKI
SUDOVI

PREKRŠAJNI
SUDOVI

ZAKONODAVNA VLAST

- zakonodavna vlast **DONOSI ZAKONE**
- u RH je to **SABOR**
- u drugim državama ta institucija se naziva **PARLAMENT**, DUMA, ALTHING ili KONGRES
- u dvodomnom parlamentu su **predstavnici građana** i predstavnici **teritorijalnih jedinica**
npr. SAD ima Kongres (predstavnici građana) i Senat (predstavnici teritorijalnih jedinica) ili u Ujedinjenom kraljevstvu – gornji dom (Dom lordova) i donji dom (House of Commons)

HRVATSKI SABOR

- Sabor je predstavničko tijelo
- **građani biraju** predstavnike u Saboru **sveke 4 godine tajnim glasovanjem**
- sabor ima od 100 do 160 predstavnika

SABORSKI ZASTUPNICI IMAJU:

NEOBVEZUJUĆI MANDAT (nitko ih ne može smjeniti ili razriješiti dužnosti, jedino poraz na izborima)

ZASTUPNIČKI IMUNITET

(ne može biti pozvan na kaznenu odgovornost dok ima imunitet)

ZASTUPNIČKI IMUNITET

- za **izraženo mišljenje** ili **glasovanje** zastupnik ne može kazneno odgovarati niti biti pritvoren ili kažnjen
- ako se zastupnik zatekne da čini **kazneno djelo za koje je predviđena zatvorska kazna dulja od pet godina**, bit će pritvoren, a o tome će biti obaviješten predsjednik sabora
- u svim drugim slučajevima zastupnik **ne smije biti pritvoren niti se može pokrenuti kazneni postupak protiv njega ako to ne odobri Hrvatski sabor**, tj. ukine mu zastupnički imunitet

HRVATSKI SABOR

- Sabor **zasjeda dva puta godišnje** od **15. 01.** do **15. 07.**
od **15. 09.** do **15. 12.**
- izvanredno zasjeda na zahtjev **predsjednika RH, Vlade ili većine zastupnika**
- načelne odredbe rada Sabora utvrđene su **Ustavom**,
a pojedinosti se određuju **Poslovnikom**
- **komisije i odbori** za posebna pitanja i učinkovitiji rad Sabora

ORGANSKI ZAKONI

ODLUKE
KOJE
DONOSI
SABOR
ODNOSE
SE NA:

SLOBODA I PRAVA ČOVJEKA I GRAĐANINA

RAD DRŽAVNIH ORGANA I LOKALNE SAMOUPRAVE

ZAKONI U VEZI NACIONALNIH PRAVA

VEĆINA GLASOVA

2/3 VEĆINA GLASOVA

DONOŠENJE ODLUKA U SABORU

- odluke se donose **većinom glasova prisutnih zastupnika** uz preduvjet postojanja **KVORUMA**
- **KVORUM** – znači da je na sjednici prisutna većina zastupnika
 - npr. od **151** zastupnika, prisutno je **90**, što znači da je dovoljno njih **46** kako bi se neki zakon izglasao ($90 / 2 + 1 = \underline{\text{KVORUM}}$)
- **KVALIFICIRANA VEĆINA** – većina svih zastupnika
 - $50\% + 1 = \underline{\text{76}}$ zastupnika
- **ORGANSKI ZAKONI** se donose dvotrećinskom većinom (**101** zastupnika) i kvalificiranom većinom (**76** zastupnika)

OVLASTI HRVATSKOG SABORA

- donosi i mijenja **Ustav** (22. 12. 1990.)
- donosi **zakone** kojima se upravlja državom
- izglasava (donosi) državni **proračun**
- odlučuje o promjeni granica RH
- odlučuje o ratu i miru
- postavlja **Vladu** i obavlja **nadzor** nad njom
- raspisuje **referendum**
- daje **amnestiju** na kaznena djela

HRVATSKI SABOR – ukratko

- Hrvatski sabor – **zakonodavna vlast (donosi zakone)**
- **jednodoman** parlament
- **100 do 160 zastupnika** koji se biraju na razdoblje od **4 godine** (na parlamentarnim izborima)
- Sabor **redovito zasjeda 2 puta godišnje** (15.9. – 15.12. / 15.1. – 15.7.)
- saborski zastupnici imaju **neobvezujući mandat** i **zastupnički imunitet**
- ovlasti Sabora:
 - donosi i mijenja **Ustav** (22. 12. 1990.) – 1997., 2000., 2001., 2010. i 2013.
 - donosi **zakone** kojima se upravlja državom
 - izglasava **državni proračun**
 - odlučuje o **promjeni granica, ratu i miru**, te raspisuje **referendum**
 - **postavlja Vladu** i obavlja **nadzor** nad njom
 - daje **amnestije** i **pomilovanja**

IZVRŠNA VLAST

- čine je **PREDSJEDNIK** i **VLADA** Republike Hrvatske

PREDSJEDNIČKI SUSTAV

- predsjednik uglavnom sam donosi odluke
- nije odgovoran parlamentu i može ga raspustiti

POLUPREDSJEDNIČKI SUSTAV

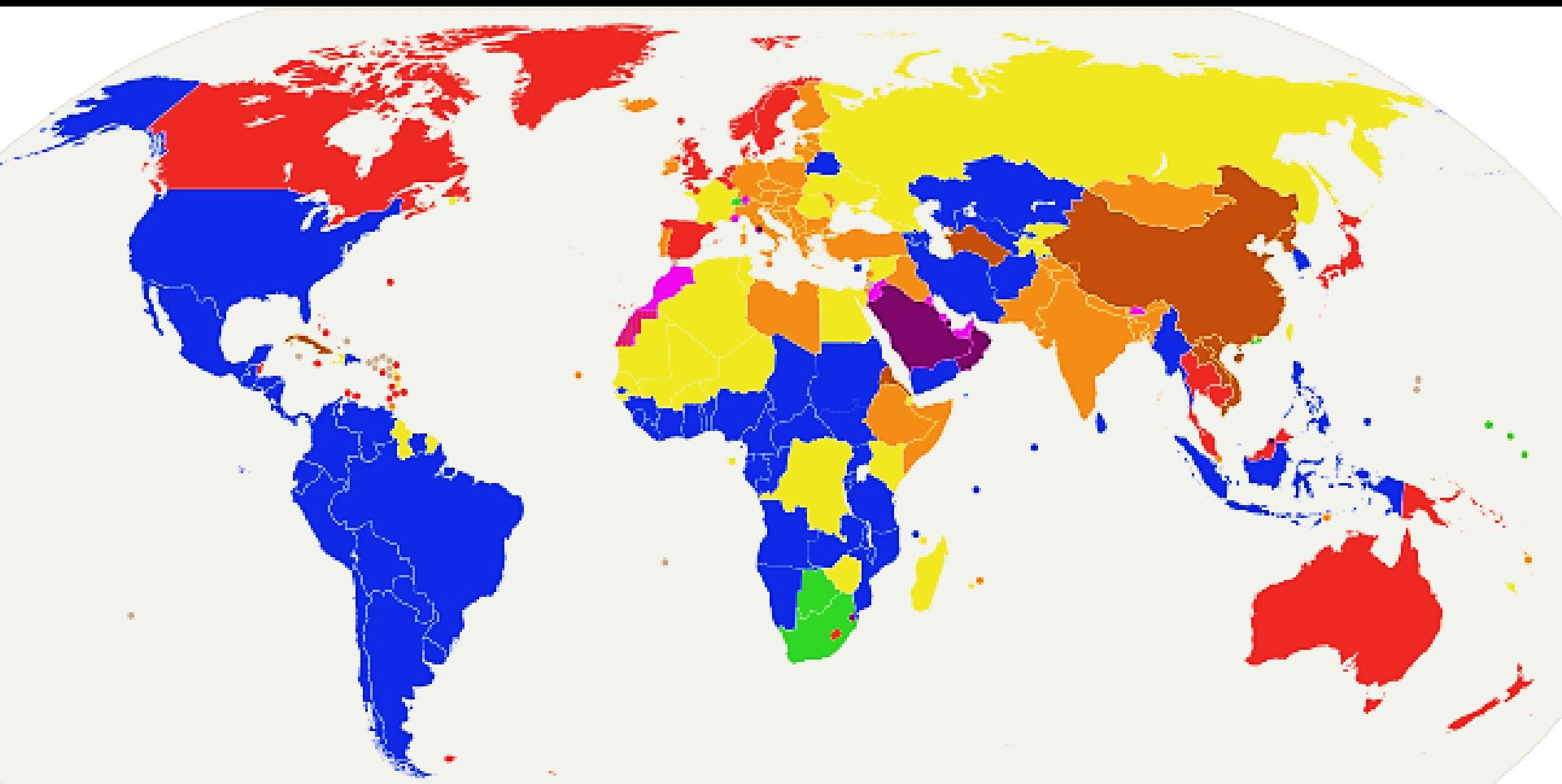
1990.

- predsjednik uz suglasnost Vlade može raspustiti parlament
- imenuje predsjednika Vlade (premijera), dopredsjednika i članove Vlade

PARLAMENTARNI SUSTAV

2001.

- uska veza između Vlade i parlamenta
- premijer i ministri pripadaju većinskoj stranci ili koaliciji

PREDSJEDNIČKI SUSTAV

POLUPREDSJEDNIČKI SUSTAV

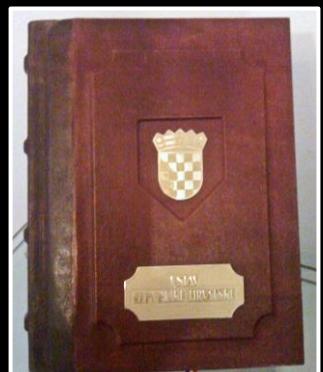
PARLAMENTARNI SUSTAV

PARLAMENTARNA MONARHIJA

PREDSJEDNIK RH

- bira se na neposrednim izborima na razdoblje od **5 godina**
- može biti izabran samo **dva puta** (dva mandata)
- za kandidaturu je potrebno **10 000 potpisa**
- predsjednika države u slučaju spriječenstvi zamjenjuje **predsjednik Sabora** (*Vlatko Pavletić i Zlatko Tomčić*)
- **INAUGURACIJA PREDSJEDNIKA** – Predsjednik RH priseže pred Predsjednikom Ustavnog suda

OVLASTI PREDSJEDNIKA RH

- vrhovni je **zapovjednik** Oružanih snaga RH
- **raspisuje izbore za Sabor** i saziva na prvo zasjedanje
- **imenuje mandatara Vlade** i obavlja primopredaju vlasti
- raspisuje **referendum**
- **zastupa Republiku Hrvatsku** u zemlji i inozemstvu
- na temelju odluke Sabora **objavljuje rat** i **zaključuje mir**
- daje **odlikovanja, priznanja i pomilovanja**
- na prijedlog Vlade postavlja i razriješava diplomatske predstavnike Republike Hrvatske u inozemstvu
- na prijedlog Vlade i uz supotpis njezina predsjednika **može raspustiti Sabor** ako Sabor ne prihvati proračun dulje od **1 mjesec nakon što je formiran**
- može **imenovati nestranačku vladu** i **raspisati ponovne izbore** ako se u Saboru ne mogu dogоворити oko proračuna

VLADA RH (IZVRŠNA VLAST)

- Vladu Republike Hrvatske čine: **predsjednik vlade (premijer), dopredsjednici, ministri** i drugi članovi Vlade
- Vladu **postavlja Sabor** i samo je Sabor može smjeniti
- Vlada je za svoj posao **odgovorna Saboru i predsjedniku RH** (parlamentarni sustav vlasti)
- predsjednik vlade predstavlja članove Vlade Saboru i za njih traži **glasovanje o povjerenju** (*povjerenje dobivaju kvalificiranom većinom*)
- ako Sabor izglosa nepovjerenje Vladu, premijeru ili pojedinom članu, oni **podnose ostavku predsjedniku RH** ili predlažu razrješenje pojedinog člana (**glasovanje o povjerenju** Vladu može pokrenuti **1/5 zastupnika Sabora**) – greška u udžbeniku (82. str)

OVLASTI VLADE RH

(članak 113. Ustava RH)

- predlaže zakone i druge akte Saboru na usvajanje
- predlaže državni proračun Saboru na usvajanje
- provodi zakone i druge odluke Sabora
- odgovorna je za vanjsku i unutarnju politiku
- nadzire državnu upravu i civilne službe sigurnosti
- brine se o gospodarskom razvitku zemlje
- prati provođenje monetarne politike
- usmjerava rad i razvitak javnih službi

NADZOR RADA VLADE RH

- **INTERPELACIJOM** – postavljanjem pitanja o radu Vlade u usmenom ili pismenom obliku

Članak 192.

Interpelacijom se na sjednici Sabora otvara rasprava o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade ili ministarstva, ako one odstupaju od općeg stajališta Vlade ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike.

(Saborski poslovnik)

- na **AKTUALNOM SATU** (prije podne) kada članovi Vlade odgovaraju na pitanja Saborskih zastupnika
- **ISTRAŽNIM POVJERENSTVIMA**
(npr. Patria - kupovina oklopnih vozila za MORH, Istražno povjerenstvo za Agrokor...)
- pisanjem pisama i ukazivanjem na nedostatke

PREDSJEDNIK

- raspisuje izbore
 - saziva prvu sjednicu Sabora
 - raspušta Sabor pod određenim uvjetima
-
- povjerava mandat za sastavljanje Vlade
 - može predložiti održavanje sjednica i sudjelovati u njoj

SABOR

- pokreće postupak odgovornosti predsjednika
 - može ga ovlastiti da donosi uredbe sa zakonskom snagom dok traje rat
-
- izglasava povjerenje i nadzire rad Vlade
 - podnosi interpelaciju o radu Vlade

VLADA

- predlaže: raspuštanje Sabora, donošenje uredbi sa zakonskom snagom, osnivanje diplomatskih misija...

- izvještava o svom radu
- odgovorna Saboru
- predlaže zakone i proračun
- provodi zakone
- predlaže raspuštanje Sabora u određenim uvjetima

DRŽAVNA UPRAVA - MINISTARSTVA

1. financija
2. obrane
3. vanjskih i europskih poslova
4. unutarnjih poslova
5. pravosuđa Republike Hrvatske
6. uprave Republike Hrvatske
7. gospodarstva
8. regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
9. poduzetništva i obrta
10. rada i mirovinskoga sustava
11. pomorstva, prometa i infrastrukture
12. poljoprivrede
13. turizma
14. zaštite okoliša i prirode
15. graditeljstva i prostornoga uređenja
16. branitelja
17. socijalne politike i mladih
18. zdravlja
19. znanosti, obrazovanja i sporta
20. kulture

DRŽAVNA UPRAVA

1. Državni ured za **trgovinsku politiku**
2. Državni ured za **središnju javnu nabavu**
3. Državni ured za **upravljanje državnom imovinom**
4. Državni ured za **Hrvate izvan Republike Hrvatske**

DRŽAVNI
UREDI

1. Državna **geodetska** uprava
2. Državna uprava **za zaštitu i spašavanje**
3. Državni **hidrometeorološki** zavod
4. Državni **inspektorat**
5. Državni zavod za **intelektualno vlasništvo**
6. Državni zavod za **mjeriteljstvo**
7. Državni zavod za **radiološku i nuklearnu sigurnost**
8. Državni zavod za **statistiku**

DRŽAVNA
UPRAVA I ZAVODI

SUDSKA VLAST

- sudska vlast obavljaju **sudovi**
- sudska vlast je **samostalna i neovisna**
(nije pod utjecajem vlade, parlamenta ili predsjednika)
- sudske su **rasprave javne i presude se izriču javno**
 - javnost se može isključiti iz cijele rasprave ili dijela rasprave radi interesa javnog morala, javnog reda ili državne sigurnosti
- sudci imaju **imunitet**
- sudačka dužnost je **stalna**
- **Državno sudbeno vijeće** – imenuje i razrješuje sudce

SUDSKA VLAST

USTAVNI
SUD

REDOVNI SUDOVI

VRHOVNI SUD

SPECIJALIZIRANI SUDOVI

ŽUPANIJSKI
SUDOVI

OPĆINSKI
SUDOVI

VISOKI
TRGOVAČKI
SUD

TRGOVAČKI
SUDOVI

UPRAVNI
SUD

VISOKI
PREKRŠAJNI
SUD

PREKRŠAJNI
SUDOVI

USTAVNI SUD

- nadilazi ostale sudove („četvrta vlast“)

ZADAĆA USTAVNOG SUDA

- odlučivanje o **ustavnosti** zakona i drugih propisa
- **zaštita ustavne slobode i prava čovjeka i građanina**
- **rješavanje sukoba** nadležnosti **između** tijela **zakonodavne, izvršne i sudske** vlasti
- odlučivanje o **odgovornosti predsjednika** za povredu Ustava
- **nadziranje rada političkih stranaka** i po potrebi **zabranu** njihovog rada
- nadziranje **ustavnosti izbora** i **referenduma**

USTAVNI SUD

- **13 članova**
- bira ih **Hrvatski sabor** (2/3)
- mandat im traje 8 godina (predsjedniku 4 godine)
- imaju **imunitet**

LOKALNA SAMOUPRAVA

- u jedinice lokalne samouprave ubrajamo: **općine, gradove i županije** (jedinice područne samouprave)
- *u njihovu su djelokrugu poslovi kojima se neposredno ostvaruju prava i zadovoljavaju potrebe građana, a nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima*

ZADAĆA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

- odgoj i osnovno obrazovanje
- uređenje naselja i urbanistički planovi
- komunalna djelatnost
- socijalna skrb
- primarna zdravstvena zaštita
- protupožarna zaštita

ŽUPANIJE (jedinice područne samouprave)

- predstavljaju prirodnu, povjesnu, prometnu, gospodarsku, društvenu i samoupravnu cjelinu
- postoje radi obavljanja poslova od **područnoga (regionalnog) interesa**
- Republika Hrvatska je podjeljna na **20 županija + Grad Zagreb** (*kao još jedna županija*)

Hrvatske županije

JEDINICE MJESNE SAMOUPRAVE

- **JEDINICE MJESNE SAMOUPRAVE** – mjesni odbor, gradski kotar, gradske četvrti
- jedinice lokalne samouprave moraju **djelovati u skladu s Ustavom i zakonom** te moraju donjeti **Statut** - pisani dokument koji donosi jedinica samouprave kako bi uredila unutarnje poslovanje svojih tijela